

Raad van State
t.a.v. de afdeling Bestuursrechtspraak
Postbus 20019
2500 EA 's-Gravenhage

Roermond: 8 juni 2009

Betreft: Zaaknummer: 200903259/1/R2

Van: Drs. A.H.M Akkermans

Kenmerk: 09.111 / SA / 302.1

Bijlage(n): Machtiging, uittreksel handelsregister en statuten

Geachte leden van de Raad van State,

Bij deze ontvangt u onze gronden van beroep inzake 'Maastricht verlening ontgrondingsvergunning voor het winnen van kalksteen'. Tevens zijn aan deze brief een machtiging, uittreksel handelsregister en de statuten van de Stichting Milieufederatie Limburg toegevoegd.

Op 10 maart 2009 heeft Gedeputeerde Staten van Limburg ENCI B.V. in Maastricht vergunning verleend ingevolge de Ontgrondingenwet voor het winnen van kalksteen uit de Sint Pietersberg. Op 3 februari 2009 hebben wij een zienswijze ten aanzien van de ontwerp-ontgrondingsvergunning ingediend bij het College van Gedeputeerde Staten van Limburg. Op 7 mei 2009 hebben wij pro forma beroep bij u ingesteld. Hieronder lichten wij onze gronden van beroep toe:

A) Positie Stichting Milieufederatie Limburg in relatie tot de Provincie Limburg

Met de Provincie Limburg is overeengekomen dat de Stichting Milieufederatie Limburg een interne gedragscode opstelt, die als instrument dient om te bepalen in welke situatie welke rol wordt vervuld. Het gaat hierbij dan vooral om de rollen "(voor)overleg" en "juridisch procedure".

Aangezien het hier om een besluit gaat van de Provincie Limburg, waarbij wij niet in het voortraject betrokken zijn geweest behouden wij conform de concept-gedragscode het recht om het juridische spoor te volgen.

B) Inwerkingtreding / van kracht worden

Bij het bestuderen van de ontgrondingsvergunning ontstaat onduidelijkheid over het moment van inwerkingtreding c.q. het van kracht worden van de ontgrondingsvergunning, dan wel het beëindigen van de vigerende ontgrondingsvergunning van 28 juni 1988. De ontgrondingsvergunning treedt volgens artikel 16 van de Ontgrondingenwet daags na het verstrijken van de beroepstermijn in werking. Echter nu binnen de beroepstermijn om een voorlopige voorziening is verzocht zal ons inziens de vergunning pas in werking treden nadat daarin uitspraak is gedaan.

Echter in de vergunning staat onder besluit punt 2. dat de vergunning van 28 juni 1988 komt te vervallen als de onderhavige ontgrondingsvergunning van kracht is geworden. De vergunning van 28 juni 1988 is verleend tot en met 31 december 2009.

Indien de onderhavige vergunning pas van kracht wordt na de datum van 31 december 2009 ontstaat het gevaar dat er geen van kracht zijnde ontgrondingsvergunning voorligt en er dus niet ontgrond mag worden en indien dat wel het geval is, er om handhaving verzocht moet worden. De Provincie kan punt 2 van haar besluit zo dan ook niet opnemen daar de vergunning uit 1988 immers uiterlijk 31 december 2009 altijd komt te vervallen.

Volgens de commissie MER zijn de belangrijkste afwegingen voor de besluitvorming de volgende:

- Het afwerkingsprincipe voor de groeve na beëindiging van de kalksteenwinning. Voor de optimalisatie van de afwerking is het van belang dat tijdens deze winning zoveel mogelijk wordt geanticipeerd op de gewenste eindsituatie
- De termijn waarop de kalksteenwinning wordt beëindigd, in verband met de tijdsduur van de hinder voor de woon en leefomgeving.

De Provincie heeft in haar besluitvorming bepaald dat een einddatum alsmede de afwerking afhangt van een nog nader op te stellen Plan van Transformatie en het daaraan te koppelen eindplan en werkplan. In het werkplan zullen immers pas de nadere cruciale details worden vastgelegd, zoals hoeveel, waar en hoe mag worden afgegraven. Dit Plan van Transformatie zal blijkens de voorschriften via de afdeling 3.4 van de Algemene Wet Bestuurecht (AWB) tot stand komen. In de onderhavige vergunning is echter niet duidelijk aangegeven wat de exacte status van een dergelijk Plan van Transformatie inhoudt. Is dit een besluit in de zin van de AWB? Er wordt in de vergunning alleen aangegeven dat het een gedragen plan moet zijn en dus instemming behoeft van onder andere de Provincie. Indien deze procedure op dit Plan van toepassing is met de daarbij behorende periode van zienswijzen en beroep, kan dat het opstellen van het werkplan weer verder opgeschoven worden. Te meer daar als voorwaarde in de onderhavige vergunning alleen maar staat aangegeven dat voor 1 januari 2010 een Plan van Transformatie ter goedkeuring moet worden ingediend.

- C) De kalksteenwinning in de periode van heden tot (minimaal) 2011 vindt niet plaats in de lijn van de eindafwerking van de groeve.

De MER-commissie geeft in haar advies van 25 november 2008 aan dat ook in de periode 2010-2015 afgegraven moet worden in de lijn van de eindafwerking van de groeve. Wanneer het college van Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg het Plan van Transformatie goedkeurt, dient het bedrijf binnen 6 maanden na goedkeuring een plan van de eindtoestand in te dienen (voorschrift 3.1). Vervolgens dient 3 maanden na goedkeuring van het plan van de eindtoestand een werkplan ter goedkeuring aan de provincie te worden overlegd. In de praktijk betekent dat dat het eerste werkplan op zijn vroegst in januari 2011 van kracht wordt. Dat betekent dat in de periode van heden tot begin 2011 ontgrond wordt zonder een geldig werkplan en dus mogelijk ook niet in de lijn van de eindafwerking van de groeve.

De provincie geeft in de Nota van Zienswijzen aan: 'Meteen na het goedkeuren van het Plan van Transformatie kan worden gestart met het uitvoeren van de werkzaamheden conform de in dit plan opgenomen integrale gebiedsvisie'. Het woord 'kan' geeft aan dat het vrijblijvend is voor de ENCI. In de vergunning zijn geen voorschriften opgenomen dat met ingang van 1 januari 2010 volgens Plan van Transformatie dient te worden gewerkt. Pas wanneer formeel het werkplan door de provincie is goedgekeurd, kan gegarandeerd worden dat in de lijn van de eindafwerking van de groeve wordt ontgrond.

Daarbij vragen wij ons nog af wat er gebeurt wanneer er in het kader van de openbare voorbereidingsprocedure met betrekking tot het goedkeuringsbesluit van het Plan van Transformatie zienswijzen en eventueel beroep worden ingesteld. Betekent dat een vertraging voor het opstellen van

het plan van de eindtoestand en het bijbehorende werkplan? Dat zou kunnen betekenen dat de periode dat niet in de lijn van de eindafwerking wordt ontgrond nog groter wordt.

Een ander punt dat we hierbij nog willen opmerken is dat in voorschrift 5 staat dat het opstellen van eindplan door de 'houder van de vergunning' dient te gebeuren. In de reactie van de Provincie op de zienswijzen wordt echter gesteld dat een eindplan dient te worden opgesteld door ENCI, provincie, gemeente Maastricht en de toekomstig eindbeheerder (blz. 37 van de Nota van Zienswijzen). Dit laatste is niet in het vergunningsvoorschrift als zodanig opgenomen.

Doordat tot minimaal begin 2011 kalksteen gewonnen kan worden zonder beperkingen in het kader van het (nog op te stellen) eindplan, vrezen wij dat een belangrijk deel van de westrand zal verdwijnen. De 70-meter strook aan de westrand die volgens het geldende werkplan 1992 tot 2015 en in elk geval dit jaar niet wordt afgegraven, behoort ook in de voorschriften van de vergunning te worden gespaard. Het behoud van deze strook is zowel van belang voor een goede ecologische inrichting van de groeve als voor de (grond)waterhuishouding van de groeve en het Jekerdal.

Daarnaast vrezen we dat afgraving van het droogdal achter de Schark zal leiden tot aanzienlijke grondwaterstandsdalingen in het Jekerdal. Zeker gezien het gegeven dat op deze locatie sprake is van een breukzone (rapport Rijks Geologische Dienst 1990). Dit rapport bevestigt in het algemeen de slechte doorlaatbaarheid van de ondergrond, maar zegt ook dat in belangrijke breuk- en spleetzones de invloed van de ontgroning zich steeds verder van de groeve kan doen gelden. Als afgraving van het droogdal achter de Schark nu toch wordt toegestaan is dit een uitbreiding van de afgraafmogelijkheid voor ENCI die conform het werkplan 1992 en de vergunningaanvraag/vergunning 1988-2010 niet was toegestaan. Wij zijn van mening dat de 70-meter strook als afwerkgebied gehandhaafd dient te blijven en niet als afgravingsgebied.

D) Oehoeklif van 10 meter is onvoldoende

In voorschrift 4.4 is opgenomen dat ter plaatse van de overgang van de Oehoe-vallei naar de groeve van het aldaar aanwezige, nog niet vergraven mergelpakket, een mergelwand van tenminste 10 meter dik niet vergraven mag worden. Wij zijn van mening dat dit onvoldoende is, aangezien de stabiliteit van deze zogenaamd Oehoeklif dan in het geding komt. Deze wand zal minimaal 35 meter hoog zijn (bovenhoogte mergelpakket is ca. 85 m +NAP en ontgraving vindt per plekke langs de wand plaats tot ca. 48 m +NAP) en bij een dikte van 10 meter wordt het een zeer instabiele wand. Zeker gezien het feit dat ten tijde van de exploitatie met zware graafmachines ter plaatse kalksteen gewonnen zal worden.

De Oehoevallei is aangemerkt als Natura 2000-gebied en dat gegeven rechtvaardigt ons inziens een robuuste afscheidende rotspartij die stabiel is en tot in lengte van jaren blijft staan.

E) Plan van Transformatie:

Er zijn in de vergunning eisen gesteld aan het Plan van Transformatie. Zie voorschrift 1.2: voorwaarden en uitgangspunten. In onze zienswijze hebben we aangegeven dat we deze voorwaarden en uitgangspunten moeilijk kwantificeerbaar achten.

In voorschrift 1.2. geeft de provincie aan dat van een gedragen plan sprake is wanneer Provinciale Staten, gemeente Maastricht en ENCI met het plan instemmen. Wij zijn van mening dat geen sprake is van een gedragen plan wanneer de toekomstige eigenaar van de groeve, Vereniging Natuurmonumenten, niet instemt met het plan.

Een andere voorwaarde is dat voldoende economische ontwikkeling en nieuwe werkgelegenheid moet worden gesteld. Wanneer is er sprake van voldoende nieuwe economische werkgelegenheid en ontwikkeling? Op welke termijn moet die werkgelegenheid worden gerealiseerd?

Kortom: wij zijn van mening dat de uitgangspunten voor het Plan van Transformatie moeilijk kwantificeerbaar zijn en dat daarom het maken van een keuze voor een einddatum van de ontgronding van de groeve op basis van dit Plan van Transformatie niet goed mogelijk is.

In de Nota van Zienswijzen geeft de provincie aan het de verantwoordelijkheid van de drie initiators van het Plan van Transformatie is om er voor te zorgen dat het plan aan de gestelde eisen voldoet. Dat is echter geen antwoord op onze zienswijze. Ons commentaar gaat niet over wie verantwoordelijk is voor het voldoen aan de eisen. Het gaat om de inhoud van de eisen, voorwaarden en uitgangspunten, en de kwantificeerbaarheid daarvan.

F) Gelimiteerde hoeveelheid kalksteen

In onze zienswijze hebben wij aangegeven dat de vergunning aangescherpt zou moeten worden op het punt van het stellen van een limiet aan de totale hoeveelheid kalksteen die de ENCI jaarlijks zou mogen winnen. Op blz. 30 van de ontgrondingsvergunning stelt de provincie onder H 3. dat eerder stoppen dan 2020 betekent dat minder kalksteen is gewonnen en dat dit positief is voor de hydrologische omstandigheden in en rondom de groeve. In de vergunning wordt echter op geen enkele manier gegarandeerd dat eerder stoppen ook daadwerkelijk leidt tot minder kalksteenwinning. Wij zijn van mening dat naast een horizontale grens (concessiegrens) en een verticale grens (5 m +NAP) ook een jaarlimiet in de vergunning dient te worden opgenomen.

In de Nota van Zienswijzen geeft de provincie aan dat zij via de op te stellen werkplannen 'grip houden op het tempo van de ontgraving'. Het eerste werkplan hoeft echter pas 3 maanden na goedkeuring van het plan van de eindtoestand ter goedkeuring aan de GS te worden voorgelegd. Dat zal naar verwachting op zijn vroegst pas begin 2011 zijn. In de tussentijd kan de ENCI ongelimiteerd kalksteen winnen.

In voorschrift 6.1 staat aangegeven waaraan het werkplan dient te voldoen. Hieruit blijkt dat de voorgenomen hoeveelheid te ontgraven kalksteen niet in het werkplan hoeft te worden opgenomen. Grip houden op het tempo van ontgraving kan dus niet via het werkplan, aangezien hierin geen hoeveelheden te ontgraven kalksteen hoeven te worden aangegeven door het bedrijf.

G) Te ontgraven gebieden.

In voorschrift 1.1.a is bepaald dat in een vijftal gebieden geen commerciële winning van delfstoffen is toegestaan tot 1 januari 2015. Vervolgens is in voorschrift 1.1.b bepaald dat in de betreffende gebieden wel herinrichtingwerkzaamheden mogen worden uitgevoerd (volgens plan van de eindtoestand).

In de laatste alinea van voorschrift 1.1. wordt vervolgens gesteld dat indien er geen Plan van Transformatie komt de deelgebieden 1, 2 en 3 alsmede de onder voorschrift 4.4. genoemde Oehoe-mergelwand niet vergraven mogen worden. Echter hierbij worden de gebieden 4 en 5 niet expliciet genoemd. Dat zou betekenen dat de Observant, Oehoe-vallei en de kalkmoerasbiotoop wel afgegraven mogen worden. Deze gebieden vormen echter een wezenlijk onderdeel van het reeds ingerichte groevedeel en zijn als zodanig ook geen onderdeel van de vergunningaanvraag van de ENCI. De Oehoevallei is bovendien aangemerkt als Natura 2000-gebied.

Aanvullend zijn in voorschrift 4.4. in de laatste alinea nog extra bepalingen opgenomen ten aanzien van de ontgroning in deelgebieden 1 en 3 in het geval er geen Plan van Transformatie wordt opgesteld. Dit maakt de bepalingen voor deze gebieden nog onduidelijker.

Op basis van bovenstaande gegevens zijn wij van mening dat ook in de gebieden 4 en 5 bij het niet tot stand komen van een Plan van Transformatie geen kalksteenwinning zou mogen plaatsvinden

H) Randmeer / goot

De MER-commissie geeft in haar advies van 25 november 2008 aan dat een besluit over wel of geen randmeer/goot pas kan worden genomen, wanneer deze maatregel gedetailleerd is beschreven, gemodelleerd en in de praktijk getest.

In voorschrift H1.b staat dat de aanvrager een gedetailleerde modellering en een uitvoeringsplan moet indienen bij GS. Als dit plan wordt goedgekeurd mag na 31 december 2009 in den droge ontgrond worden. Uit dit voorschrift blijkt echter niet dat de ENCI de goot ook in de praktijk moet testen. GS neemt immers een besluit over een plan. Weliswaar wordt gesteld dat het plan zekerheid moet bieden over 'tijdige en met de beoogde effectiviteit' realisatie, maar er wordt nergens de eis gesteld dat de goot in de praktijk moet zijn getest. Na onze mening is dat strijdig met het advies van de MER-commissie.

Conclusie:

Door het ontbreken van duidelijkheid met betrekking het afwerkingsprincipe en een einddatum in de onderhavige vergunning heeft de Provincie de betrokken belangen onvoldoende afgewogen alvorens tot haar beslissing te komen. Noch heeft zij voldoende gemotiveerd waarom zij van het advies van de commissie MER is afgeweken. Kortom ons inziens heeft de Provincie hier een onzorgvuldig en ongemotiveerd besluit genomen. Wij verzoeken u ons beroep gegrond te verklaren en het bestreden besluit te vernietigen.

Hoogachtend,
Stichting Milieufederatie Limburg,

Ir. J.H. Heijnen Directeur